

Sygn. akt I ACz 1364/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Górczanowska

Sędziowie: SSA Jerzy Bess (spr.)

SSA Barbara Baran

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi (...)w C.

o zapłatę

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 28 kwietnia 2016 roku, sygn. akt I C 3133/15

postanawia:

1. oddalić zażalenie;
2. zasądzić od strony powodowej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz strony pozwanej Wojewódzkiego Szpitala (...) w C. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Barbara Baran SSA Barbara Górczanowska SSA Jerzy Bess

Sygn. akt I ACz 1364/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Kielcach: 1. umorzył postępowanie w sprawie; 2. zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1.753 zł tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia odnoszącym się do rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy podał, że strona powodowa cofnęła pozew z dnia 28 lipca 2015 roku, na skutek spełnienia świadczenia przez pozwanego w dniu 5 sierpnia 2015 roku, 1 i 2 lutego 2016 roku. Wskazał, iż, jak wynika z przedstawionej korespondencji mailowej, pozwany Szpital informował stronę powodową o staraniu się o kredyt na zaspokojenie jego roszczeń w dniu 25 maja 2015 roku, a następnie w dniu 20 lipca 2015 roku przesłał informację o rozstrzygnięciu postępowania o kredyt wraz z zestawieniem faktur do zapłaty. Pozwany dokonał zapłaty na rzecz strony powodowej w dniu 5 sierpnia 2015 roku kwoty 1.366.140,59 zł, w dniu 1 i 2 lutego 2016 roku uiszczono zostały kwoty 28.745,42 zł, 5221,76 zł i 1167,94 zł. Sąd I instancji podkreślił, że pomimo uzyskania zapłaty bezpośrednio po wniesieniu pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym co do należności głównej, tj. 882.380,15 zł, zgodnie z uprzednimi skonkretyzowanymi informacjami zawartymi w mailach, strona powodowa nadal popierała pozew w całości i w wykonaniu wezwania z dnia 21 września 2015 roku, pismem z dnia 30 września 2015 roku złożyła pozew wraz z załącznikami, pełnomocnictwo oraz uiściła brakującą część opłaty.

Sąd Okręgowy wskazał dalej, iż nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany został w dniu 22 października 2015 roku, i dopiero pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniósł, iż dokonał spłaty należności głównej. Świadkowie E. J. i M. Z. przyznali fakt korespondencji mailowej pomiędzy stronami przed wniesieniem pozwu, w szczególności przesłanie w dniu 20 lipca 2015 roku informacji o zakończeniu procedury pozyskania kredytu ze wskazaniem m.in. faktur objętych niniejszym pozwem, jako podlegających zapłacie, co dokonano w dniu 5 sierpnia 2015 roku. W ocenie Sądu I instancji, nie może obciążać pozwanego nieprzekazywanie wewnątrz powodowej spółki tak istotnych informacji od kontrahentów. Zaznaczył on przy tym, że pomiędzy stronami, poza niniejszym sporem, toczyła się tylko jedna sprawa, w 2013 roku, co przeczy tezie o notoryjności procesów sądowych pomiędzy stronami.

Sąd Okręgowy wskazał wobec tego, że w niniejszej sprawie pozwany spełnił świadczenie po wytoczeniu powództwa, jednakże w zakresie należności głównej zgodnie z przedprocesowym zobowiązaniem w dniu 5 sierpnia 2015 roku, co mając na uwadze etap postępowania sądowego umożliwiło powodowi – zdaniem Sądu I instancji - ujawnienie spełnienia świadczenia i cofnięcie pozwu w tej części, a tym samym nieponoszenie kosztów opłaty sądowej w tym zakresie. Zasadne zatem jest, w jego ocenie, stanowisko strony pozwanej, iż co do kwoty 882.576,03zł nie dała ona stronie powodowej podstaw do wytoczenia procesu, skoro po wezwaniu do zapłaty poinformowała ją o koniecznych, sformalizowanych czynności dla uzyskania środków na jej zaspokojenie, a następnie poinformowała o zakończeniu procedury i przedstawiła faktury objęte pozwem do zaspokojenia, co zrealizowała. Sąd Okręgowy podał, że przypadek spełnienia świadczenia po wszczęciu sporu i z tej przyczyny cofnięcia pozwu, uznaje się za jednoznaczny z przegraniem sprawy przez stronę pozwaną, chyba że pozwany nie dał podstawy do wytoczenia powództwa.

Powołując się na powyższe okoliczności oraz normę art. 102 k.p.c., tytułem kosztów procesu Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego kwotę 1.753 zł, obejmującą: 1. opłatę należną od kwoty nie zaspokojonej w dniu 5 sierpnia 2015 roku (911.321,45 zł - 882.380,15zł = 28.941,30 zł, opłata 1.448 zł) albowiem, jak wskazał, strona powodowa mogła wstrzymać się z wystąpieniem z pozwem o zapłatę, a po jego wniesieniu i zapłacie skutecznie cofnąć w tej części pozew za zwrotem opłaty; oraz 2. wynagrodzenie w części proporcjonalnej do zasadnego żądania zapłaty (7200 zł x 4% = 288zł), a nadto opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł. Sąd Okręgowy wskazał, iż uznał powołane powyżej okoliczności sprawy, a nadto charakter działalności pozwanego, za wypadek szczególnie uzasadniony.

Przedmiotowe postanowienie zaskarżyła zażaleniem strona powodowa, w części, tj. odnośnie pkt 2., w zakresie oddalonej kwoty 51.031,00 zł poniesionej przez nią tytułem kosztów procesu. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 228 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. polegające na nieuwzględnieniu, że okoliczność problemów finansowych, jak i zakres działalności jednostek typu szpitale, jest faktem powszechnie znanym, a w konsekwencji błędne ustalenie, iż sytuacja pozwanego wynikająca ze wskazanych okoliczności jest wypadkiem wyjątkowym, nadzwyczajnym, uzasadniającym uznanie go za wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.,
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na przyjęciu, że w niniejszej sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, o którym mowa w art. 102 k.p.c., podczas gdy okoliczności sprawy wskazują, że sytuacja i status pozwanego nie pozwala na uznanie, iż taki szczególny wypadek zaistniał po jego stronie,
3. art. 102 k.p.c. poprzez odstępianie od obciążania pozwanego kosztami procesu mimo, że na gruncie niniejszej sprawy nie wystąpił szczególny wypadek uzasadniający niezasadzenie od strony przegrywającej spór kosztów procesu w całości, a nadto przy braku wniosku pozwanego w tym zakresie,
4. art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu poprzez brak nałożenia na stronę przegrywającą proces obowiązku zwrotu powodowi całości kosztów celowego dochodzenia praw i celowej obrony w postaci zasądzenia od pozwanego

poniesionych kosztów procesu w wysokości 52.784 zł, obejmujących opłatę od pozwu w wysokości 45.567 zł, kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego według norm przepisanych w/w rozporządzeniem w wysokości 7.200 zł oraz opłaty skarbowej uiszczonej z tytułu udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, a zasądzenie jedynie kwoty 1.753 zł, obejmującej: 1.448 zł tytułem opłaty od pozwu, 288 zł tytułem części wynagrodzenia pełnomocnika i 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa,

5. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu postanowienia konkretnych faktów oraz przyczyn, na podstawie których Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego jedynie część kosztów procesu, a jedynie ograniczenie się do stwierdzenia, iż z uwagi na okoliczności sprawy i charakter działalności pozwanego zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, co uniemożliwia poznanie rzeczywistych podstaw rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawartego w zaskarżonym orzeczeniu.

Na podstawie tak ujętych zarzutów strona powodowa wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt 2, tj. orzeczenia o kosztach procesu, poprzez zasądzenie od pozwanego Szpitala na jej rzecz kwoty 52.784 zł tytułem kosztów procesu,
2. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów niniejszego postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

W uzasadnieniu zażalenia strona powodowa podała, iż Sąd Okręgowy błędnie uznał powództwo za przedwczesne, gdyż nie sposób przyjąć, iż informacje pozwanego o staraniach powziętych celem otrzymania kredytu stanowiły przedprocesowe zobowiązanie pozwanego. Wskazała, iż nie mogła mieć pewności, iż dochodzona kwota rzeczywiście zostanie na jego rzecz spłacona. Nadto strona powodowa wskazała, że trudna sytuacja finansowa nie dotyczy tylko pozwanego, lecz większości publicznych jednostek służby zdrowia i ma charakter permanentny, nie sposób więc uznać, że sytuacja pozwanego Szpitala ma charakter wyjątkowy w rozumieniu art. 102 k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o jego oddalenie w całości i zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne i nie może zostać uwzględnione.

Zgodnie z treścią art. 203 § 2 k.p.c. pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, a na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Regułą w przypadku cofnięcia powództwa jest więc zasądzenie poniesionych przez pozwanego kosztów procesu na jego rzecz od powoda, utrwalony jest jednak w orzecznictwie pogląd, że zaspokojenie przez pozwanego roszczenia powoda po wytoczeniu powództwa jest równoznaczne z przegraniem sprawy przez pozwanego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1951 roku, sygn. akt C 593/5, OSNC 1952 nr 2, poz. 49). Wówczas, jeżeli powód wnosi o przyznanie mu kosztów, to, co do zasady, podstawę do zasądzenia ich od pozwanego na rzecz powoda stanowi art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z regułą odpowiedzialności za wynik procesu. I od tej zasady istnieją jednak wyjątki, nie jest bowiem w takich sytuacjach wyłączone zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przepis art. 102 k.p.c. dotyczy sytuacji wyjątkowych - takich, gdy okoliczności danej sprawy powodują, iż obciążenie strony przegranej kosztami procesu poniesionymi przez przeciwnika jest trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości czy z zasadami współżycia społecznego. Za przyjęciem, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek przemawiający za odstąpieniem od obciążenia kosztami procesu może przemawiać zła sytuacja majątkowa przegranej - podkreśla się jednak, iż nie może być to jedyna tego przyczyna. W orzecznictwie zaznacza

się również, że kwestia zastosowania art. 102 k.p.c. pozostawiona jest orzekającemu sądowi z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności i może być podważona przez sąd wyższej instancji w zasadzie jedynie wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2012 roku, sygn. akt I CZ 66/12, LEX nr 1232749).

Rozbudowane zarzuty zażalenia w istocie sprowadzają się do jednej kwestii, mianowicie niezasadnego, zdaniem strony powodowej, zastosowania omawianej normy. Biorąc jednak pod uwagę wyżej przytoczone okoliczności, Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu I instancji co do zasadności zastosowania jej na gruncie niniejszej sprawy. Strona pozwana po otrzymaniu wezwania do zapłaty poinformowała powodową spółkę o fakcie starania się o kredyt, który będzie przeznaczony na zaspokojenie jej roszczeń, a następnie – jeszcze przed wniesieniem powództwa – poinformowała ją, iż otrzymała przedmiotowy kredyt oraz wskazała faktury do zapłaty. Znaczna część roszczenia została zaspokojona przez pozwanego Szpitala w dniu 5 sierpnia 2015 roku, tj. już po dacie wniesienia powództwa, jednakże przed datą uzupełnienia jego braków formalnych i fiskalnych, kiedy to powodowa spółka mogła cofnąć częściowo pozew bez narażania się na dalsze koszty. Słusznie Sąd Okręgowy podkreślił, że strona pozwana nie może ponosić konsekwencji jakichkolwiek zaniedbań po stronie pracowników strony powodowej, w tym nieprzekazania działowi prawnemu informacji o jej gotowości do spłacenia znacznej części roszczenia. Zastosowanie normy art. 102 k.p.c. jest na gruncie niniejszej sprawy uzasadnione. Pamiętać bowiem należy, że Kodeks postępowania cywilnego wychodzi z założenia, iż stronie wygrywającej proces należy się zwrot kosztów niezbędnych do dochodzenia praw, dochodzenie to musi być jednak celowe, co wynika już z samej treści art. 98 § 1 k.p.c., dlatego też np. istnieje norma pozwalająca na przyznanie kosztów pozwanemu, jeżeli nie dał powodów do wytoczenia powództwa (mowa o art. 101 k.p.c., który nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, mówi jednak o sytuacji pod pewnymi względami podobnej).

Żaląca wskazuje, że występujący jej zdaniem brak uzasadnienia dla zmniejszenia przyznanej jej kwoty wynika z tego, iż sytuacja materialna pozwanego Szpitala nie jest niczym wyjątkowym na tle innych jednostek publicznej służby zdrowia, oraz że z powodu charakteru prowadzonej działalności nie może być on traktowany w sposób odmienny od innych uczestników obrotu gospodarczego. Argumentacja ta jest częściowo uzasadniona, jednakże charakter działalności strony pozwanej był jedynie jedną, dodatkową przesłanką, powołaną marginalnie przez Sąd Okręgowy na uzasadnienie swojej decyzji. Przesłanka ta, w połączeniu z wyżej opisanymi okolicznościami związanymi z przebiegiem sprawy (które były główną przyczyną zaskarżonego rozstrzygnięcia), pozwala w sposób usprawiedliwiony stwierdzić, iż zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, w szczególności odpowiada poczuciu słuszności.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie, na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz.1804). Wobec oddalenia zażalenia strony powodowej w całości, zwrócić należało stronie pozwanej koszty zastępstwa procesowego przez radcę prawnego, którego wynagrodzenie to 5.400 zł (75% x 7.200 zł, przy wartości przedmiotu zaskarżenia równej 51.031 zł).

SSA Barbara Baran SSA Barbara Górczanowska SSA Jerzy Bess